De Molenvriend

nr. 111

Molenvrienden Land van Cuijk

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Molenvereniging in het Land van Cuijk en omstreken
www.molenvrienden.nl

BESTUUR

VOORZITTER	Harm van Es	Floralaan 50
	Tel. 0485-578613	5831 TA BOXMEER
SECRETARIS	Nico van den Broek	Cantheelen 125
	Tel. 06-13361153	5431 MA CUIJK
	E-mail: secretaris@molenvrienden.nl	
PENNINGMEESTER	Jan van Riet	Pelgang 1
	Tel. 0485-383551	5841 BJ OPLOO
BESTUURSLEDEN	Martijn van de Hulsbeek	Ham 4
	Tel. 06-41156032	5446 XP WANROIJ
	Aart Mul	De Jasmijn 4
	Tel. 0485-574793	5831 SL BOXMEER

IBAN: NL03RABO0168981858 *onder vermelding adres penningmeester*

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *Het regionale molenarchief is ondergebracht in molen "De Vooruitgang" te Oeffelt. Inlichtingen bij John Houben.*

Het werk van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk wordt mede mogelijk gemaakt door:

Beijk Molenbouw bv, Afferden (L)
drukkervanderegio.nl, Boxmeer
Van Haren Installaties bv, Cuijk
Forfarmers, Lochem
Elektro Technisch Buro Nabuurs bv, Boxmeer
Bol Adviseurs, Boxmeer
J. van Haren Diervoeders b.v. Gassel
Havens Diervoeders, Maashees
Molensteenmakerij Hans Titulaer, Plasmolen
Nabuurs Transport bv, Haps

Colofon

DE MOLENVRIEND 111, jaargang 37, nummer 2, mei 2021
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht 18 januari 1985.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden van de vereniging. De contributie hiervoor is minimaal € 15,--. Aanmelden als lid kan bij de secretaris of via de website www.molenvrienden.nl. De Molenvriend is een advertentiemedium. Prijs losse nummers € 3,50 (excl. verzendkosten).

ISSN 1384 8526

REDACTIE *Aart Mul* *Frans Rademakers*
Marko Sturm

REDACTIEADRES *De Jasmijn 4* *5831 SL BOXMEER*
e-mail: aart.mul@planet.nl
De Erica 2 *5831 RX BOXMEER*
e-mail: j.m.sturm@alumnus.utwente.nl

VERDER WERKTE(N) MEE *Petro Boon, Walter Cornelissen, Sabine Hillebrecht, John Houben, Peter Pouwels, Jan van Riet, Jan Selten*

ILLUSTRATIES *Petro Boon, Aart Mul, Peter Pouwels, Peter Simons, Frans Thonen*

VOORPAGINA *Bij de Lindense molen te Katwijk is een nieuw parkeerterrein aangelegd (foto Aart Mul)*

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**
pagina 3 **In dit nummer**
Van de redactie
pagina 4 **Mededelingen van het bestuur**
pagina 5 **Alternatieve Molendag**
regionale Molendag kon niet doorgaan, molenaars vertellen iets over hun molen
pagina 5 **Hamermolen in de Heimolen te Sint Hubert**
door: Walter Cornelissen en Aart Mul
pagina 7 **Het kastje in de muur in de Luctor et Emergo te Rijkevoort**
door: Petro Boon, Paul Verheijen en Mari Goossens
pagina 8 **Foto's met details van de Martinus te Beugen**
door: Aart Mul, Harm van Es, Pieter Aarts
pagina 9 **Jan Selten 40 jaar molenaar op de Hamse Molen te Wanroij**
door: Jan Selten
pagina 10 **Kleiekotzer op de Korenbloem te Oploo**
door: Sabine Hillebrecht en Jan van Riet
pagina 11 **Harry Kaak 80 jaar**
pagina 13 **Jaarverslag 2020**
pagina 14 **Piet en Sina Geenen 60 jaar getrouwd**
pagina 15 **Restauratie molen "De Vooruitgang"**
door: John Houben
pagina 16 **Molenbiotoop Linden**
geschiedenis van de Lindense molen en zijn omgeving
door: Aart Mul
pagina 18 **De molenbiotoop - ontwikkeling van de biotoopsituatie Lindense Molen**
pagina 20 **Kruidkoek van eenkoorn**
door: Peter Pouwels
pagina 21 **Nieuws Molenstichting Noord-Brabant**
door: Aart Mul
pagina 22 **Molens in de regio**

Van de redactie

Om te beginnen, wil de redactie Jan Selten namens de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk feliciteren met zijn 40-jarig molenaarschap op de Hamse Molen. Een ware mijlpaal voor Jan, die al zo lang betrokken is bij deze standerdmolen in Wanroij. Jan schrijft zelf over zijn vroege herinneringen aan de molen in een artikel in dit nummer.
Er viel nog meer te vieren. Zo waren Piet en Sina Geenen 60 jaar getrouwd en werd Harry Kaak 80 jaar. Zie elders in dit nummer voor deze nieuwsberichten.

Door de coronapandemie kunnen we al weer lange tijd geen bezoek op de molen ontvangen en konden evenementen als regionale en nationale Molendagen niet doorgaan. Om in stemming te komen voor als bezoek straks wel weer mogelijk is, besteden we aandacht aan enkele bijzondere details van molens in onze regio.

de redactie

Mededelingen van het bestuur

Het zijn bizarre tijden, het lijkt wel of het Molenvrienden-leven tot stilstand is gekomen. De maatschappij zoekt naar mogelijkheden om sociaal contact te houden. Niet te vereenzamen achter gesloten deuren. Maar de noodzakelijke maatregelen zijn nu eenmaal nodig. Een bijzondere strijd tegen een onzichtbare vijand, het Corona-virus. Niet tastbaar, maar soms met verschrikkelijke gevolgen.

Uw bestuur functioneert op een laag pitje. Contacten gaan enkel nog op elektronische wijze. Eénmaal hebben we, toen de restricties het toelieten, op anderhalve meter fysiek kunnen vergaderen. Besloten werd o.a. de jaarvergadering te annuleren. Het jaarverslag vindt u in dit nummer.
Er werd voorzichtig geïnventariseerd of de gebruikelijk regionale molendag 2e Paasdag in een aangepaste vorm zou kunnen doorgaan. Het bleek dat hiervoor toch te weinig draagvlak was, dus doen we in 2022 een nieuwe poging voor de molens in het zuidwestelijke deel van onze regio.

De contributiebrieven zijn verstuurd en inmiddels heeft het overgrote deel van onze leden de contributie voldaan. Een enkeling heeft een herinnering ontvangen.
De kascontrole over 2020 heeft nog niet plaatsgevonden, maar zodra er voldoende verruiming van de maatregelen is, zal ik de commissie bijeenroepen. Deze commissie zal dan tevens gevraagd worden t.z.t. de controle over 2021 te doen.

Nog ruim een half jaar, en dan verandert een groot deel van onze molens uit ons werkgebied van eigenaar. Op 1 januari 2022 is de gemeente Land van Cuijk een feit. De molens in eigendom van de gemeenten Cuijk, Boxmeer, Mill en Sint Anthonis zitten dan in de bruidsschat.
Dit houdt in dat onze molenaars, die vaak al jaren gewend zijn aan een beleid en/of contactpersoon, met die nieuwe situatie te maken gaan krijgen. We zijn nog aan het bekijken of onze vereniging in deze transitie een rol kan spelen.

We moeten waakzaam blijven op ernstige biotoopbedreigingen, zoals in Katwijk en Heumen. De individuele molenaar kan hierin een belangrijke rol spelen om wijzigingen in het bestemmingsplan tijdig te signaleren.

Laten we hopen dat de situatie over enige tijd weer “normaal” gaat worden. Dat onze molens het publiek weer mogen ontvangen, dat er weer instructie en excursies gehouden kunnen worden. Dat onze leden en iedereen die dit wil een vaccin kan krijgen om in goede gezondheid van molens en van alles wat de moeite waard is, te kunnen genieten.

Uw penningmeester, Jan van Riet

Aanvulling: voorbereiding Omgevingswet voor de nieuwe gemeente ‘Land van Cuijk’

De voorbereidingen voor de nieuwe ‘Omgevingswet’ zijn voor ons als molenaars en moleneigenaren erg belangrijk. De nieuwe wet bundelt strak alle visies en plannen voor de inrichting van de openbare ruimte, waaronder de omgeving van onze molen. Dus onze molenbiotopen. De gemeentelijke voorbereidingen daarvoor vallen nu samen met de voorbereidingen voor de samenvoeging van vijf gemeenten in onze regio tot de nieuwe gemeente ‘Land van Cuijk’ per 1 januari 2022.
Jan van Riet heeft hierover contact met de verantwoordelijke programmamanager, om op die manier op tijd onze zienswijze namens de Molenvrienden in te kunnen dienen.

Bij overname van artikelen en/of foto’s, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen niet, danwel ingekort te plaatsen en stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Alternatieve Molendag

Het is traditie dat we op Tweede Paasdag onze 'Regionale Molendag' houden, waarbij een aantal molens in het Land van Cuijk en Noord-Limburg open zijn voor bezoekers, met een feestelijk programma.
Ook voor Pasen 2021 was dat de bedoeling. De poster die we hadden willen verspreiden, is (met aangepaste tekst) afgebeeld op de achterzijde van deze Molenvriend (ontwerp: Nico van den Broek).

In maart hebben we helaas moeten besluiten om dit evenement niet door te laten gaan, i.v.m. de coronarisico's. De molenaars van de molens die open zouden zijn, hebben toen besloten om een aantal interessante elementen van hun molen, waarover ze bezoekers hadden willen vertellen, op papier te zetten. Hun bijdragen vindt u in een speciale rubriek dit nummer, hopelijk éénmalig!

Het betreft: De Martinus in Beugen, de Luctor et Emergo in Rijkevoort, de Korenbloem en de watermolen in Oploo, de Hamse molen 'De Ster' in Wanroij, en de Heimolen in St. Hubert.

Het is altijd ook mogelijk om foto's van alle molens te bekijken via de website van 'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.'. (https://molenvrienden.nl/), of zelfs een virtuele rondleiding door een aantal molens via de website:
https://molenvrienden.nl/bekijk-molens-van-binnen-in-360-graden-vr
Diverse molens van Molenvrienden Land van Cuijk zijn in 3D van binnen te bekijken, via 360 graden virtual reality techniek. Dat kan via deze website, gewoon op je computerscherm, maar ook met een Virtual Reality bril en op Google.

Zie hierna de bijdragen van de molenaars van deze molens.
We hopen natuurlijk dat we in de komende zomer weer de mogelijkheid krijgen om bezoekers te ontvangen op onze molens en ze dan zelf persoonlijk te kunnen rondleiden. Tot ziens dus! "Zonder tegenbericht" en als het wel weer kan, zullen dezelfde molens wel open zijn op Tweede Paasdag 2022.

bestuur en redactie

De Heimolen in Sint-Hubert

Wie de invaart van de Heimolen in St. Hubert binnenloopt, ziet daar tegen de achtermuur, onder de trap, een groene machine staan, waarvan niet direct duidelijk is waarom die in een korenmolen van 1878 staat. De elektrische schakelkast rechts van het apparaat maakt al duidelijk dat het pas geplaatst is toen er al elektriciteit was. De opdruk op de meelzak onder het apparaat maakt duidelijk hij nog is gebruikt door de vroegere molenaar P.J. Vereijken, die hier van 1934 tot 1976 molenaar was. Ook waarschijnlijk dat er meel uit het apparaat kwam.
Het antwoord: Het is een zgn. elektrisch aangedreven hamermolen van de eerste generatie.

Deze werden vanaf de jaren '50 geïntroduceerd in de molenwereld. Het was de 2e stap in de mechanisatie van het maalproces in water- en wind gedreven korenmolens in de 20e eeuw. Vanaf ca. 1910 kwamen verbrandingsmotoren beschikbaar als oplossing voor de onbetrouwbaarheid van water en wind als energiebron voor molens. Daarmee werden toen wel maalkoppels aangedreven.
In de jaren '20 en '30 kwam (op veel plaatsen) elektriciteit beschikbaar. Er werden hanteerbare en stofbestendige elektromotoren ontwikkeld, o.a. door HEEMAF, Willem Smit en Co., AEG. Molens en gemalen moesten in de oorlog vaak overschakelen op elektrische aandrijving, als brandstoffen niet meer leverbaar waren. Na 1945 brak ook voor molenaars een andere tijd aan, economisch en technisch. Meel voor de bakkerij werd steeds meer overgenomen door meelfabrieken, en mengvoerbedrijven werden serieuze concurrenten voor de ambachtelijke molenaar. De vraag naar veevoeders nam sterk toe door de groei van de veehouderij. Veel molens waren, ook door de nog niet herstelde oorlogsschade, nauwelijks in staat

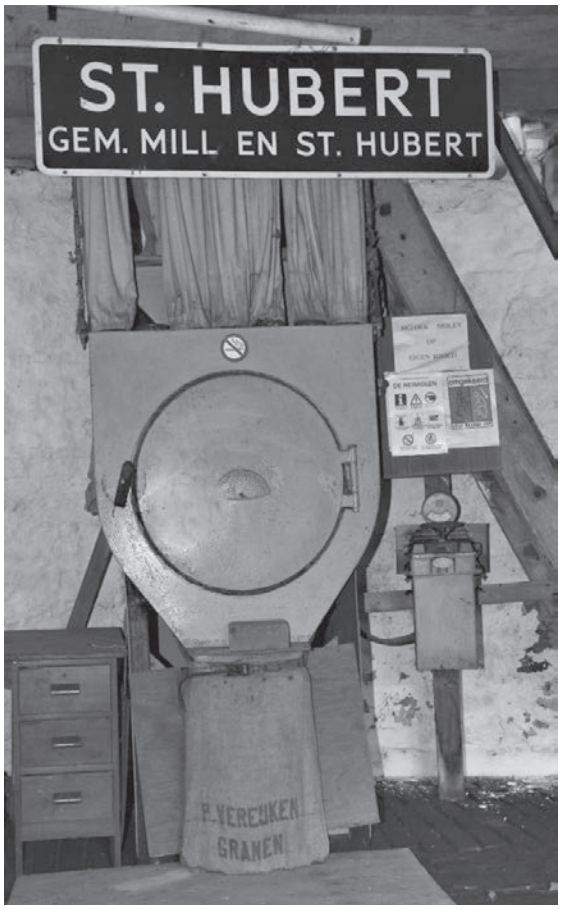

De antieke hamermolen tegen de achterwand in de invaart (foto AJM 2021)

Boven: Molenschuur links voor de belt (uit: 'De Brabantse molens' 1973, p. 449; links: Molenaar J.P. Vereijken voor de schuur (foto lokale krant St. Hubert); Onder: binnenwerk van de hamermolen.

om die groeiende vraag in hun regio bij te houden.

Molenaarszoon Piet van Aarsen in Panheel (Limburg) legde zich toe op het bouwen en ontwerpen van maalderijmachines en molen-mechanisatie. In 1950 bouwde Piet zijn eerste hamermolen. Een kast van multiplex, waarin een rotor met 'hamers', die het graan stuk sloegen en door een rondlopende plaatijzeren zeef blies. Aangedreven door een kleine elektromotor. Een gouden vondst! Eenvoudig van constructie, betaalbaar, makkelijk te plaatsen en een grote capaciteit voor mengvoer, ook voor haver. De uitkomst voor dorpsmolenaars om onafhankelijk van de wind te produceren. De toen bekende molenstenenfabrikant Gebr. Jaspers in Aarle-Rixtel zag de vraag naar molenstenen teruglopen. Ze ontwikkelden een geheel metalen versie van deze hamermolen, die op de markt kwam onder de naam "Econoom-Hamermolen". Ze kozen voor een motor met een vermogen van 20 pk (= ca. 15 kW elektrisch). Een vermogen dat het lichtnet bij de meeste dorpsmaalderijen net aan kon. Er kwamen al snel ook andere leveranciers en verbeterde versies, o.a. M. Matthijsse in Bakel (N.Br.)

Voor molenaar P.J. Vereijken in St. Hubert precies wat hij nodig had. Alleen had hij toen nog geen stroom! In een schuur, vlak voor de belt installeerde hij een diesel-aggregaat, om zijn eigen stroom op te wekken. Er kwam een kabel buitenom, door de muur van invaart, naar de hamermolen. (Ansichtkaart 1946.)
De schuur, waarin hij ook een uitleverpunt had voor Havens Diervoeders, zijn eigen opslag en zijn kantoortje, heeft er tot ca. 1995 gestaan. Toen bouwvallig en afgebroken. Gelukkig is de antieke hamermolen niet verwijderd bij de restauratie van de molen in 1984.
In veel molens is dat 'ijzerwerk' helaas wel verwijderd. Het werd toen nog niet als historisch erfgoed beschouwd. In een aantal molens zijn gelukkig wel dergelijke 'antieke' hamermolens bewaard gebleven. O.a. in de molen van Kilsdonk, Molen 'De Graanhalm' in Gapinge en Molen 'De Vijf gebroeders' in Heinekenszand. Maar hamermolens hebben in veel meer molens geholpen om de economische levensduur van het maalbedrijf met ca. 10 jaar te verlengen.

Ik bedank de molenaars Ad van Lamoen (Kilsdonk) en Jan Jobse (Gapinge) voor de informatie over hun hamermolens. Ook Jan van Haren (Gassel) voor het delen van zijn herinneringen aan deze ontwikkeling. De heer J.S. Bakker schreef in 2005 een uitgebreid artikel over de vindingrijkheid van de molenaars van Korenmolen 'De Regt' (Nieuw-Lekkerland) om tegen minimale kosten toch motoren te kunnen inzetten.
In de Nederlandse Motorendatabase is o.a. een uitgebreide beschrijving met foto's opgenomen van de plaatsing van een hamermolen in 'De Vijf Gebroeders' (1963), met een 30 pk HEEMAF-elektromotor.

Wij nodigen u graag uit om zelf een kijkje te komen nemen in De Heimolen bij St. Hubert, waarbij we u graag nog wat meer vertellen over deze mooie molen van 1877 en over de hamermolen die we hier hebben beschreven

Aart Mul
Walter Cornelissen

De Luctor et Emergo in Rijkevoort

Van het kastje in de muur

Een leuk idee: een virtuele molendag met aandacht voor een detail van de molen.
Als je aan een bijzonder detail van de Luctor et Emergo in Rijkevoort denkt, kom je al gauw op de Brabantse vlag op onze koningsspil met de namen van geallieerde militairen. Maar de lezers van de Molenvriend kennen die koningsspil vast wel. Wij gingen dus op zoek naar een ander detail, zoals onze lange spruit die gemaakt is van een oude roede, of de vele balken in de zolders die afkomstig zijn van een houten achtkant. Maar ook dat zijn voor velen van jullie bekende zaken, verwachten wij. Maar kennen jullie ons kastje in de muur?

Het kastje in de muur

De beschilderde koningsspil

Vlak naast de steenkuip is in de buitenmuur een nis gemaakt die wordt afgesloten door een houten deurtje. Een inbouwkast zeg maar. En het deurtje is geschilderd in de kleuren rood en blauw die je op meerdere plaatsen op de steenzolder vindt. Waar is dat kastje ooit voor gemaakt? We weten het niet maar hebben onze fantasie wel de vrije loop gelaten. Wat zou je op de steenzolder in een kastje willen plaatsen? En waarom? Om bij dat laatste te beginnen: men wilde blijkbaar iets beschermen tegen het stof. Oorspronkelijk waren drie maalkoppels in de molen aanwezig. Die draaiden niet alle drie tegelijk, maar men zal waarschijnlijk lange dagen hebben gemaakt op de molen. Misschien stond er een olielamp in, die

zo stofvrij kon worden opgeborgen. Of alleen het oliekannetje voor de lamp?
De Luctor et Emergo heeft een dubbelganger: de Korenaar in Oirschot. We hebben foto's van die molen opgezocht maar we kunnen daarop een dergelijk kastje niet terugvinden. Dus lijkt ons inbouwkastje een unicum te zijn. Dat brengt ons terug op de functie van het kastje. We zouden natuurlijk ook even in het kastje kunnen kijken. En inderdaad blijken daar smeermiddelen in te staan. Niet voor de molen of de olielamp, maar voor de keel van de molenaar!

Mari, Paul, Petro
foto's van het kastje dicht en open: Petro Boon
foto van de koning: Aart Mul

De Martinus in Beugen

De Martinus-molen is in 1866 als stenen bergmolen gebouwd door Bartholomeus Heijs. De romp is nieuw opgemetseld. Maar het houtwerk in de molen is '2e-hands', zoals bij veel windmolens in Brabant. Er was toen al veel hout te koop van poldermolens die vervangen werden door gemalen. Dat scheelde fors in de kosten.

Uit bouwhistorisch onderzoek is gebleken dat bij de bouw gebruik is gemaakt van onderdelen afkomstig van een wipmolen. Uit dendrologisch onderzoek aan de draagbalk van de koningspil is gebleken dat deze wipmolen ongeveer van begin 1700 geweest moet zijn. Deze herkomst is duidelijk te zien aan het bovenwiel, de schijfloop en de kapspanten.

Er zijn nog veel meer onderdelen in deze molen hergebruikt, zoals te zien is aan merkwaardige inkepingen en gaten in de zware balken. Op één van de zolders zijn nog houten roeden als afzetting te zien, maar of dit fragmenten uit de eigen roeden zijn is niet bekend. Naast de sporen van deze herkomst zijn andere sporen van ruim 150 jaar gebruik van deze molen te ontdekken.

Op bijgaande foto's zijn een aantal van die opmerkelijke details afgebeeld. Als we weer bezoekers mogen toelaten, zullen we graag vertellen wat u hier ziet en wat de achtergrond daarvan is. Welkom in Beugen !

Harm van Es, Pieter Aarts, Marko Sturm

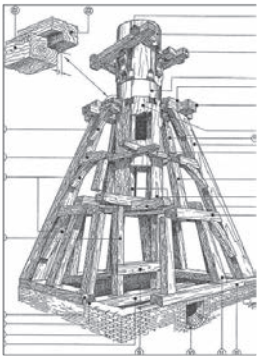

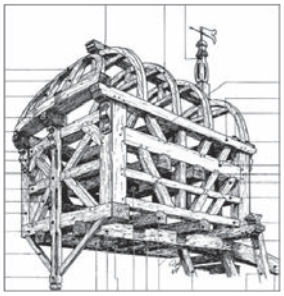

Jan Selten 40 jaar molenaar

Meer dan 50 jaar persoonlijke herinneringen en de bewogen historie van "De Hamse molen"

Mijn eerste kennismaking met de molen was rond 1965: we speelden in de molen, via de trap naar boven en door een luik in de hel waar 'n touw hing weer naar buiten. Dit alles om een politieagent om de tuin te leiden. In 1974 zakte de molen door totale verwaarlozing in elkaar, dit heb ik niet gezien, wel gehoord en toen de stofwolk opgetrokken was, was ik al bij de molen. Voor mij toen ook niet meer dan een hoop oud hout.
De restanten zijn toen opgeslagen op de gemeentewerf. Jammer dat ik toen geen kennis had van molens en het nog steeds zag als een hoop hout.

Maar gelukkig werd besloten om de molen te herbouwen, aan de andere kant van de weg. In 1977 is er begonnen met de onderbouw; deze is gemetseld met oude stenen van een afgebroken boerderij. Ik had mijn rozenkwekerij vlakbij de molen zodat ik de hele bouw van dichtbij meegemaakt heb.
Tijdens de bouw kreeg ik steeds meer interesse in de molen en wilde wel molenaar worden. In eerste instantie meegedraaid met de toenmalige molenaar, maar die kwam maar heel af en toe, en omdat de gemeente wilde dat de molen ging draaien heb ik de aanstelling gekregen op 26 april 1981, nog voordat ik mijn getuigschrift had.
Toch begonnen met de opleiding door Niek Wortman; een zeer gezellige tijd met een grote groep. Het vangen en andere dingen doen, was gewoon voor de snelste. Er waren toen veel mío's.

De opening van de nieuwe molen was een groot feest waarbij het hele dorp betrokken was. Enkele gebeurtenissen in die 40 jaar als molenaar op de herbouwde Hamse Molen, 'De Ster'.
De oude gerepareerde as is vervangen. De gemeente wilde een gietijzeren as, maar toen al meende ik iets te zeggen te hebben, en het is me gelukt om toch een houten as terug te krijgen.
In eigen beheer hebben we de achtermolen vervangen omdat het aanwezige koppel gewoon versleten was zonder dat we er mee hebben gemalen hadden. De aanwezige stenen waren van slechte kwaliteit, vandaar.
In de loop van de jaren verschillende restauraties meegemaakt maar de laatste zal me lang bijblijven. Alles wat er fout kan gaan ging er fout. Maar uiteindelijk ziet de molen er weer geweldig uit. Met ons nieuw gevlucht met v. Bussel op de roeden en remkleppen zijn we zeer blij. Een onderhoudsvrij en veilig systeem. En de molen draait er geweldig goed mee.
In alle jaren veel bezoek gehad uit heel de wereld, ook eens meegewerkt aan een speelfilm: "Recht van wind". Een hele ervaring.
Een aantal examens op de molen gehad. Ondanks dat ik geen kandidaat was, is dit niet goed voor de zenuwen. Nog iedere zaterdag draai ik met plezier samen met Jos en Martijn.
U bent dan van harte welkom. Op naar de 50 jaar.

De Hamse Molen in de vreugd bij gelegenheid van het 40-jarig molenaarsjubileum van Jan Selten

De Hamse Molen (1973-1974)

mulder Jan Selten

De Korenbloem in Oploo

De Standerd-korenmolen ‘De Korenbloem’ in Oploo is een heel oude standerdmolen. Waarschijnlijk al gebouwd vóór 1663 en al een keer eerder naar een nieuwe locatie verhuisd, voordat hij in 1843 weer in Oploo werd opgebouwd. De molenaars Rutten hebben daar tot 1952 diervoeders geproduceerd. Het opschrift op de zijkant van de toen witte kast maakte dat duidelijk. Bij de restauratie in 1966 werd de kleur gewijzigd.

Al in 2018 werd besloten om bij de komende schilderbeurt de oude kleuren en het originele opschrift weer terug te brengen (zie De Gelderlander, 23-11-2018). Eind 2020 zou daarmee een begin gemaakt worden. Op Tweede Paasdag (dit jaar, red.) is het werk echter nog niet gestart. We hopen op deze zomer. Maar er is evengoed veel te zien in en aan deze molen, die nog grotendeels in zijn originele staat is. Tot we weer bezoekers kunnen ontvangen zult u het moeten doen met foto’s op de websites, o.a. https://dekorenbloemoploo.nl.

Maar sinds kort hebben we een bezienswaardigheid die niet direct op deze molen thuishoorde, maar die wel een markant en historisch element was in vele (meestal) watergedreven korenmolens in enkele streken van Duitsland. Vooral nog te vinden in het Schwarzwald en in Sachsen. Daar aangeduid als ‘Kleiekotzer’ of ‘Kleiespeier’. ‘Kleie’ is ‘zemelen’, de rest spreekt voor zich.
Het is een kunstig uit hout gesneden kop, met een rijke haardos, agressieve ogen, grote oren een snor en een lange tong, die vaak rood geverfd werd. Deze was (en is nog op enkele plaatsen) gemonteerd op de zgn. ‘buil’ en wel op de plaats waar de zemelen de buil verlaten.
Meestal als huisvlijt gemaakt door de molenaar zelf. Al bekend vanaf de 17e eeuw. Een “buil” is een kast waarin een roterende zeef zit, en waarmee het volkorenmeel dat van de steen komt, kan worden gescheiden in verschillende fracties, waaronder ‘bloem’. De grove ‘gries’ en de zemelen lopen door naar het einde van de zeef, en komen daar uit een opening in de wand. (zie nr. 7, 8 en 9 in het schema). Op deze wand werd de ‘Kleiekotzer’ zo gemonteerd dat de zemelen (‘Kleie’) en het grove gries dan tevoorschijn komen uit de mond en over de grote tong in de bak eronder kunnen vallen.

Maar dit ornament is meer dan een functionele versiering. De kop zou ook een afschrikkende werking moeten hebben voor indringers en kwade geesten. Er is gelijkenis met de agressief ogende koppen aan middeleeuwse stadspoorten, huizen en kerken, dan wel in steen gehouwen. De ‘Kleiekotzer’ komt ook voor in sagen die handelen over bijgeloof in kwade geesten in die tijd. B.v. in de serie ‘*Max und Moritz’* in kinderboeken.

Maar hoe komt dit houtsnijwerk in de Korenbloem in Oploo? Het was al lang een wens van Jan van Riet om zo’n Kleiekotzer in zijn molen te hebben. Daar heeft molenaar Sabine Hillebrecht voor gezorgd. Zij vond een Duitse ‘houtsnijder’ bereid om dit werkstuk te maken, op basis van voorbeelden in de Duitse molenliteratuur. En het is en heel mooie geworden!
In ‘De Korenbloem’ staat geen antieke houten buil. Deze ‘Kleiekotzer’ zal de molenaars en bezoekers dus van een plaatsje aan de wand van de kast aankijken. Sabine zal u graag nadere toelichting geven. Wij hopen wel dat hij ook vanaf die plaats ongewenste indringers en onheil voor onze molen zal afschrikken. Maar niet onze bezoekers!

molenaars Jan van Riet en Sabine Hillebrecht
redactie: Aart Mul

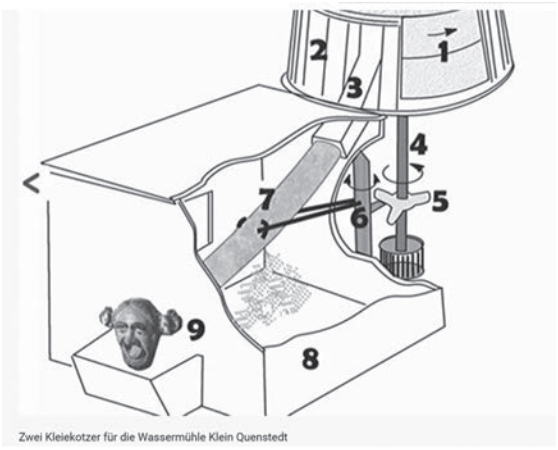

De plaats van een 'kleiekotzer' op de achterwand van een houten buil (of in dit geval een zgn. Beutelkasten). (Bron: YouTube, https://www.youtube.com/watch?v=OalkikjSV6M; Project KoBa Hartz)

De 'kleikotzer' die nu in De Korenbloem in Oploo hangt.
(Bron: foto Aart Mul)

Harry Kaak 80 jaar

Op zaterdag 20 februari 2021 werd vrijwillig molenaar Harry Kaak uit Gennep 80 jaar. De Molenstichting Gennep wilde dit niet ongemerkt voorbij laten gaan. Het bestuur organiseerde daarom een huldiging van Harry, in klein gezelschap en in de openlucht. Op het voorterrein van zijn Gerardamolen in Heijen. De molen waar Harry circa 25 jaar geleden als vrijwillig molenaar begonnen is. Ook de fotograaf van De Maasdriehoek, Frans Thoonen was daarbij aanwezig. (zie foto)

Namens de Molenstichting Gennep waren bestuursleden Harry Arts en Arnold Roelofs aanwezig. Ook zijn mede-molenaar op de Gerarda, Frans Rademakers. Zij boden Harry een oorkonde aan, namens het hele bestuur, een mooi boeket en een lekker brood van Bakkerij Arts, gebakken van het traditionele kerststoldeeg. Een kerstbrood waarop de molenaars van Gennep al vele keren getrakteerd zijn op feestdagen.

In de met enkele foto's van 'Harry aan het werk' geïllustreerde oorkonde: een felicitatie aan Harry, woorden van dank voor alles wat Harry in 25 jaar heeft betekend voor instandhouding van de mooiste Gennepse monumenten, de molens, door te draaien maar ook bij te dragen aan het onderhoud en mensen op te leiden en rond te leiden. Ook de wens dat Harry, samen met zijn echtgenote Hanny, de kinderen en de kleinkinderen nog lange tijd in goede gezondheid daarbij betrokken mag blijven en ervan mag genieten. "Molens en molenaars zijn al eeuwen met elkaar verbonden"

Harry 80 jaar

Harry 80 jaar en nog zo fit!

Een moment dat we niet zomaar voorbij laten gaan. We beseffen dat er meer jaren zijn waarop je kunt terugkijken dan vooruitkijken. In ieder geval van harte gefeliciteerd en nog 25% erbij in goede gezondheid samen met Hanny, kinderen en kleinkinderen. We kijken toch even terug. Molens en molenaars zijn al eeuwen met elkaar verbonden.

Dan een verwijzing naar de rol van molens in onze industriële ontwikkeling en het inzicht dat wat nog resteert van deze industriële pracht, behouden moet worden en dan een terugblik op 25 jaar vrijwillig molenaar.

Voorzetting van de tekst (ook van Arnold Roelofs, uit de krant):
Toen Harry op 55-jarige leeftijd met pensioen ging, begon hij meteen met zijn opleiding tot vrijwillig molenaar. Na afronding begon hij op de Gerardamolen in Heijen te draaien. Daarnaast verrichtte hij diverse klusjes in en rondom de molen en verzorgde rondleidingen. Toen de Heijense molen werd gerestaureerd, kon Harry zijn passie uitleven op De Reus in Gennep. Later kwam daar ook nog molen Nooit Gedacht in Afferden bij. Tevens heeft Harry als instructeur-molenaar ruim 20 leerlingen opgeleid waardoor molens draaiende gehouden konden worden. Want volgens de Gennepse Molenstichting blijft een molen alleen in een goede conditie als die regelmatig zijn wieken rond kan laten gaan. ‘’Vrijwillige molenaars zijn broodnodig om deze monumenten in stand te houden.’’
Harry Kaak draaide nog altijd wekelijks als vrijwillig molenaar ook op De Reus in Gennep en Nooit Gedacht in Afferden. Hij heeft in verband met zijn 80-jarige leeftijd besloten nu een stapje terug te doen en alleen nog op de Gerardamolen te blijven draaien. Daar heeft hij ook een klein museum van oude werktuigen ingericht waar hij bevlogen over kan vertellen. Molenstichting Gennep adviseert mensen met belangstelling voor het ambacht van vrijwillig molenaar om zaterdags in de middaguren eens bij een molen binnen te lopen of een kijkje te nemen op de website van Molenstichting Gennep: www.molensgennep.nl

Ook het ‘Huis aan huis’ blad ‘De Gennepenaar’ van 9 maart besteedde aandacht aan Harry’s 80e verjaardag.

Het bestuur van ’Molenvrienden Land van Cuijk e.o.’ heeft ook grote waardering voor alles Harry in de afgelopen 25 jaar heeft gedaan voor de molens en de molenaars in onze regio en feliciteert Harry ook graag met zijn 80e verjaardag. We wensen hem nog vele gelukkige jaren toe.

Molenstichting Gennep met links Harry Arts en rechts Arnold Roelofs bedankt Harry Kaak op zijn 80ste verjaardag voor zijn activiteiten als vrijwillig molenaar in de gemeente Gennep (foto: Frans Thonen).

Jaarverslag 2020

Dit jaarverslag is een concept, aangezien het vanwege de coronapandemie nog niet toegelicht kon worden tijdens de jaarvergadering.

- Bestuurssamenstelling in 2020:
  - voorzitter Harm van Es
  - secretaris Nico van den Broek
  - penningmeester Jan van Riet
  - bestuurslid Martijn v.d. Hulsbeek
  - bestuurslid Aart Mul (redactie)
- We hebben slechts 3 maal vergaderd afwisselend bij de bestuursleden thuis en in de Martinusmolen; dit was een gevolg van de coronacrisis.
- We waren nog net op tijd met onze jaarvergadering op 4 maart in het Kruispunt in Beugen. Direct daarna kwamen we in een lock-down en werd alles wat gepland was voor het jaar 2020 onzeker.
- De geplande lezingen bij de bibliotheken voor werving nieuwe molenaars - uitgesteld
- 2e paasdag Regionale Molendag Molenvrienden Land van Cuijk e.o. - afgelast
- Examens en Toelatingsexamens voor de Vrijwillige Molenaars – uitgesteld
- Nationale Molendagen en Open Monumentendagen - afgelast
- Ook de molens werden gesloten voor bezoek en mochten alleen draaien voor onderhoud. Opleiding kon gelukkig nog wel.
- In de zomer dachten we dat we het normale leven weer op konden pakken maar jammer genoeg sloeg het virus weer toe en werden ook de overige activiteiten voor dit jaar, zoals de excursie en de najaarslezing, uitgesteld.
- Ook het “Biotoop-virus” sloeg weer toe en 2 molens (Katwijk en Heumen) in ons gebied hebben te maken met bestemmingsplanwijzigingen waarbij het er voor de molens alleen maar slechter op kan worden. Bezwaren zijn aangetekend en het is nu afwachten of dit gaat helpen.
- Gelukkig zijn er ook nog goede berichten te melden:
- Volgens mij zijn er geen coronaslachtoffers gevallen binnen onze vereniging van de Molenvrienden?
- Nico Salm (voorzitter De Hollandsche Molen) heeft op de fiets op 29 augustus een werkbezoek (in het kader van het 100-jarig bestaan van DHM) gebracht aan de molens in Rijkevoort en Oploo en daar gesproken met molenaars en bestuurders.
- Voor dit jaar 2021 zal het nog wel even “aanmodderen” worden, afwachten of- en wanneer het coronavaccin toegediend kan worden en of het voldoende bescherming biedt.
- Daarna gaan we hopelijk de zaken weer langzaam maar zeker oppakken en kunnen we elkaar weer snel ontmoeten.
- Diverse bedrijven sponseren jaarlijks de vereniging waardoor De Molenvriend op deze manier gemaakt kan worden, waarvoor onze dank!
- Molens hebben maalgoed van For Farmers, Havens en Voergroep Zuid

De Verenigingsorganen

- Archief molens in het Land van Cuijk Op de molen in Oeffelt opgeslagen
- Kascommissie samenstelling Jan Selten en Jos Verberk
- Nieuwe opzet Website www.molenvrienden.nl, deze was gehackt en niet toegankelijk; met dank aan Pierre Gielen.
- Molenvrienden vanaf no. 1 zijn allemaal digitaal op de website geplaatst.
- “De Molenvriend”: 4 nummers uitgebracht 106 t/m 109; met dank aan de redactie: Aart Mul (hoofdredacteur), Marko Sturm, Frans Rademakers.

De molenaars/leden

- ca. 45 molenaars actief in het Land van Cuijk, Noord-Limburg en gemeente Heumen (incl. molenaars in opleiding).
- Molenaars in opleiding: Aart Mul; Pieter de Haan; Winfried Feliks; Henk Vinkers; Theo den Hollander en Theo Jetten.
- Voor toestand van de molens verwijs ik naar “De Molenvriend”.
- Ledenbestand 31 december 2020 met aan- en afmeldingen van 81 naar 75 leden

Financieel overzicht 2020

Zie volgende pagina. Kascontrole uitgevoerd en akkoord: Jos Verberk (aftr.) en Frits Harteman.

januari 2021

Nico van den Broek, secretaris

Ontvangsten		Uitgaven	
Contributie 2020	1.145,00	Molenvriend	1.906,24
		(druk € 1.406,04 porto € 500,20)	
Giften	81,00	Vergaderkosten	87,80
Sponsoring	665,00	Bankkosten	119,39
Rabo Club Support	201,74	Representatiekosten	100,86
		(bloemen, reiskosten, jubilea, aandenken, netwerken, sprekers)	
Verkoop molenboeken *(incl.porto)*	-	Molenaarsexcursie	-
Rente spaarrekening	0,83	Molendag Land van Cuijk	-
		Diversen *(website)*	52,31
Totaal Ontvangsten	**2.093,57**	**Totaal Uitgaven**	**2.266,60**

Begroting 2021			
Ontvangsten		Uitgaven	
Contributie 2021	1.500,00	Molenvriend	1.700,00
Giften	-	Vergaderkosten	100,00
Sponsoring	700,00	Bankkosten	125,00
Rabo Club Support	200,00	Representatiekosten	100,00
		(bloemen, reiskosten, jubilea, aandenken, netwerken, sprekers)	
Verkoop molenboeken *(incl.porto)*	-	Molenaarsexcursie	100,00
Rente spaarrekening	-	Molendag Land van Cuijk	200,00
		Diversen *(website)*	75,00
Totaal Ontvangsten	**2.400,00**	**Totaal Uitgaven**	**2.400,00**

Verschil, negatief resultaat 2020 **€ 173,03 -/-**

Piet en Sina Geenen 60 jaar getrouwd

Molennieuws van december 2020. 'Beter laat dan niet'.
Het is al even geleden, maar nog steeds goed om hier in onze Molenvriend aandacht aan te besteden. Op 19 december 2020 vierden Piet en Sina Geenen (toen 84 jaar) hun diamanten huwelijksjubileum. Piet werd in 1980 molenaar op De Korenbloem en de watermolen in Oploo
Toen woonachtig in Oploo, heeft hij als vrijwillig molenaar deze monumenten letterlijk en figuurlijk weer aan het draaien gebracht. Ook was hij 1993 medeoprichter van de molenstichting en initiatiefnemer van het herstel van de toen bouwvallige watermolen. Hij was vele jaren lid van onze verenging, 'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.'. Daarnaast deed hij vele jaren belangrijk vrijwilligerswerk in onze regio en daarbuiten.

Daarvoor, en voor zijn talrijke maatschappelijke initiatieven, werd hij in 2010 gedecoreerd als Lid in de Orde van Oranje-Nassau. Ook daarover heeft De Maasdriehoek toen uitvoerig bericht. (bron van dit artikeltje)
Het bestuur van 'Molenvrienden Land van Cuijk e.o.' wensen Piet en Sina nog vele gelukkige jaren.

Restauratie “de Vooruitgang”

Wat gaat er gebeuren: de molen wordt gerestaureerd en ingericht als lesmolen. De fokken worden teruggebracht. Daarmee is de molen weer terug in de laatste staat waarin hij als windmolen beroepsmatig gebruikt werd.

Vooraf: de molen is in oktober 2019 stilgelegd door de gemeente Boxmeer, wegens afkeur van de roeden. Er is risico van breuk. De roeden zijn vastgelegd. We mogen niet meer draaien. Daarnaast kwam een tweede handicap: de coronapandemie vanaf midden maart 2020.

Een restauratieplan is opgesteld door Camiel Damen van Erfgoedadviesbureau Groen. Dit projectplan omvat de restauratie van de molen en inrichting tot lesmolen. Dat betekent dat de benedenverdieping gestukadoord wordt en ingericht tot les- en expositieruimte met vergadermogelijkheid, zonder het karakter van de windmolen aan te tasten.
De totale restauratie is begroot op ruim 485 duizend euro, waarvan 340 duizend euro (70%) gesubsidieerd wordt door de provincie Noord-Brabant. De subsidie is eind 2020 goedgekeurd.

Om te beginnen wordt het terrein, waarop de molen staat, uitgebreid. De gemeente heeft een strook grond aangekocht van 5 meter rond de molenbelt. Daardoor is er meer ruimte voor de werkzaamheden aan de molen.

Het is begonnen. De restauratie wordt uitgevoerd door molenbouwer Coppes uit Bergharen. De eerste hekken en steigers zijn al zichtbaar. In de molen moest veel opgeruimd worden. We hebben een kleine container gekregen, waarin we de molenaarsspullen mogen opslaan. Men is begonnen met het uithakken van de voegen. De togen van uitvaarten worden opnieuw opgemetseld. Nu is het wachten op de goede kwaliteit stenen voor de reparaties.

De globale planning van de restauratie molen Oeffelt 2021-2022 ziet er als volgt uit.
Werkzaamheden:

- Aanpakken molenbelt, metsel- en voegwerk, onderbouw, afdekking togen, grondwerk, afhakken pleisterwerk binnenzijde, keerwanden, keuken.
- Demonteren roede vooraf aan plaatsen steiger tegen romp.
- Herstel voegwerk/metselwerk, schilderwerk buitenzijde romp.
- Aanbrengen nieuw pleisterwerk binnenzijde romp.
- Maken van nieuwe roeden (staal)
- Herstel gaande werk, werkzaamheden binnen molen
- Maken van fokken en hekwerk op de roede
- Plaatsen roeden en fokken
- Schilderwerk buitenzijde molen

Globale tijdsplanning:

- Start februari/maart, afhankelijk van de weersomstandigheden tot ongeveer juni/juli.
- Augustus roede demonteren
- Augustus bouwen steiger
- Augustus/september start buitenzijde romp
- Sept/okt nieuw pleisterwerk aanbrengen
- November maken roeden
- Wintermaanden inwendig herstel molen
- April 2022 plaatsen roeden, fokken
- Mei/juli schilderwerk buitenzijde
- Oplevering eind juni 2022

We houden jullie verder op de hoogte

John Houben

Molenbiotoop Linden

De voorpagina van dit nummer is de “Lindense molen te Katwijk” (officieel naamloos), afgebeeld gezien in noordelijke richting vanaf de weg ‘Lange Linden’; situatie begin mei 2021. Marko Sturm vergelijkt in zijn artikel in dit nummer de biotoopsituaties zoals vastgelegd in 2005 en 2019. Marko heeft ook al in De Molenvriend nr. 55 van oktober 2005 (p. 10) de onderbouwing hiervan beschreven.
In de laatste alinea vermeldt hij al dat de beoordeling, zoals vermeld in de ‘Molenbiotoopinventarisatie Noord-Brabant’, (Biotooprapport nr. 16, 1920), door de ontwikkelingen in 2020 en 2021, nauwelijks meer relevant is voor de huidige situatie. Ook de aanbevelingen die toen nog zijn gedaan, zijn inmiddels niet meer relevant. De laatste foto in zijn artikel geeft de situatie weer van maart-april 2021. ‘Werk in uitvoering op het voorterrein’
Wel geeft de ‘bestemmingsplan-analyse’ enig inzicht in hoe het hiertoe is gekomen. Vijf bestemmingsplannen, maar.… Citaat: *‘Geen van de bestemmingsplannen bevatten een vrijwaringszone molenbiotoop. Ook op de plankaarten is geen vrijwaringszone molenbiotoop ingetekend. …. Er is niet beschreven dat de bepaling geldt voor nieuw op te richten bouwwerken’…. (zie:* www.molenbiotoop.nl/noord-brabant).

In het bestemminsplan voor “Industrieterrein Haven Cuijk, 2011” werden de visie van de gemeente Cuijk m.b.t. de toekomst van de molen op deze plaats duidelijk. Er staat o.a.: *‘De molen aan de Lange Linden 30 is een rijksmonument. De molen is thans niet meer in gebruik en zal ook niet meer in gebruik worden genomen. Een volwaardig functioneren op de huidige locatie is niet mogelijk door de ligging op een industrieterrein, de bestaande bebouwing en de rechten van omliggende bedrijven.’*

De Beerse Overlaat (Rien Wols, BHIC) www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/de-beerse-overlaat

De molen in een korenveld (voor 1900, archief Peter Simons

In de conclusie staat vermeld *dat er ‘van een beschermde status, geen sprake meer is.’*
Bij besluit van 21 juli 2020 kon dus gemakkelijk een omgevingsvergunning worden verleend voor het bouwen van een bedrijfshal aan de Havenlaan 2, de zijstraat aan de westkant van het molenterrein. Toegestane hoogte: 13.90 meter. Geen beperking m.b.t. de afstand tot de molen. De optie van verplaatsen werd toen ook genoemd. Op 15 september 2010 werd de Fa. Nabuurs (Transport en logistiek) eigenaar van en de molen. Het toen nog met laagbouw bebouwde terrein ten noordwesten van de molen was al in bezit van de fa. Nabuurs. Bijgaand kaartje uit Google Maps maakt de situatie duidelijk.

Voor de molenaars werd in november 2020 pas duidelijk wat hier gaande was. De bouw van de hal was

Sattelietfoto van de omgeving van de molen

Links: rietgedekte molen, situatie 2015; rechts: na restauratie in 2020 (foto's Peter Simons)

gestart. Een brief aan de verantwoordelijke wethouder maakte snel duidelijk dat alles formeel in orde was. *'Rien ne va plus'.* Door de fa. Nabuurs is inmiddels op het terrein voor de molen een mooi uitgevoerde verharde parkeerplaats voor 68 personenauto's van zijn personeel aangelegd, omgeven door een hek. Er blijft een pad naar de molen over, met een aparte poort aan de Lange Linden. Het woonhuis onder de molen wordt ingericht als een weekeind-logies voor vrachtautochauffeurs. We hebben nu al enkele donderdagmiddagen weer met de molen gedraaid, '*voor de prins'*. Bij wind uit het noorden en NO en uit Z-ZW gaat dat nog redelijk, met 4 volle zeilen.
Voorlopig zal dat wel de situatie zijn die we moeten accepteren. Of verplaatsen naar een open terrein dichter aan de Kraaienbergse plas toch nog weer een mogelijkheid wordt, zal bestudeerd en besproken moeten worden.

Maar hier nu een terugblik naar de ontwikkeling van de biotoop van deze molen, vanaf de bouw in 1869. De situatie van toen is ook bepalend geweest voor de aanwijzing van de molen als rijksmonument. Molenaar Peter Simons heeft die interessante historie goed in kaart gebracht, met teksten en vele foto's. Wie de molen bezoekt kan van hem het hele verhaal horen. Hier slechts een beknopte schets daarvan. Op de website van Molenvrienden Land van Cuijk e.o. staat nog dat … *de herkomst van deze overduidelijk tweedehandse molen niet vaststaat.* We weten nu meer. Het staat vast dat deze achtkant een Zuid-Hollandse poldermolen is geweest, die 1868 werd vervangen door een gemaal, en te koop kwam.
De dorpen Linden en Katwijk waren gelegen tussen de toen nog ongecontroleerd (over-)stromende Maas en een lager gebied aan de zuidkant. Het stroomgebied van de toenmalige Cuijkse- en Beerse overlaat. Bij hoog water in de Maas, enkele keren per jaar, liep dit gebied 'De Beerse Maas' vol en bleef vaak geruime tijd onder water staan. De boeren konden dan de molens in Cuijk en Beers niet bereiken om hun graan te laten malen. Daarom werd besloten om op deze hoge zandrug een eigen molen op te richten. Molenaar en molenbouwer Jos van Steijn kocht de poldermolen, liet hem over de Maas naar Cuijk vervoeren, om hem daar weer op te bouwen. Hij stelde wel de eis dat er een in baksteen te bouwen molenaarswoning onder de molen zou worden gebouwd. Zo kwam de huidige molen tot stand. Het was niet echt nodig voor de windvang, want de omgeving was vlak akkerland (zie foto uit collectie Peter Simons). De molen was toen met planken en asfaltpapier gedekt.

Molenaar Jan van Steijn werd in 1876 opgevolgd door molenaar Antoon Jetten, in 1920 door diens zoon Piet en in 1951 door schoonzoon Jan van Kempen. De molen is in bedrijf geweest tot in de jaren '50 van de vorige eeuw.
De molen is enkele keren ingrijpend gerestaureerd, 1957 (planken vervangen door riet), in 1987 (stellingschoren in een steilere stand) en in 2016 terug gerestaureerd naar het uiterlijk van vóór 1940. De Cuijkse overlaat is het eerst opgeheven door de komst van de spoordijk in 1883. De Beerse overlaat werd pas in 1942 opgeheven.
De omgeving van de molen is vooral sterk veranderd toen de Maashaven van Cuijk werd aangelegd en vanaf 1960 het industrieterrein werd gevuld met overslagbedrijven en andere grote bedrijfsgebouwen. Het omgevingsbeeld veranderde maar de kleine groene oase met bomen aan de zuidelijke rand bleef, maar die bomen zijn wel steeds groter geworden. De vergelijking van het zicht van de stelling van de molen in 8 windrichtingen 2005 en 2018 laat dat goed zien. Nog enkele foto's met datering om die verandering van de directe omgeving van de molen te illustreren.

Aart Mul

De molenbiotoop

De Lindense molen te Katwijk

Situatie oktober 2005

N: de omgeving met veel industrie past niet bij het historische karakter van de molen

NO: bij wind uit deze richting moet de molenaar oppassen dat hij geen dakgoot raakt met de wieken

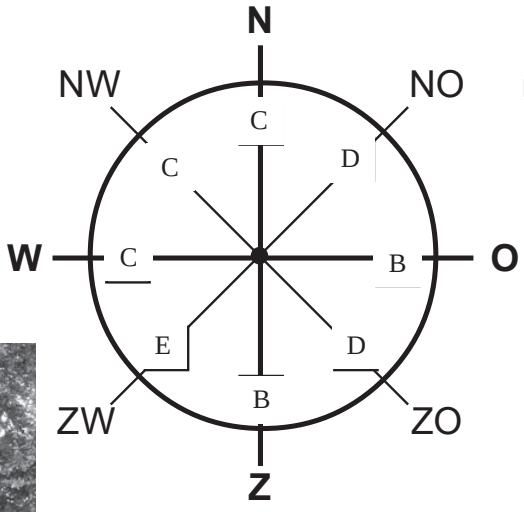

ZW: een boom pal naast de stelling neemt in de belangrijkste windrichting alle wind weg

Beoordeling biotoop:

A	goed
B	aanvaardbaar
C	matig
D	bedenkelijk
E	slecht

Z: in deze richting is er vrij zicht op de weg en de nieuwe recreatieplas

In deze serie artikelen vergelijkt de redactie een oude biotoopbeoordeling uit de Molenvriend (deze pagina) met een recentere beoordeling uit de biotooprapporten volgens de methode-Laméris (rechter pagina). Bij de methode-Laméris wordt de windhinder uitgedrukt in een sectorscore van 1-5, waarbij een hoger getal meer windhinder aangeeft. Dit is precies andersom als de beoordeling volgens De Hollandsche Molen. Om de resultaten te vergelijken, is de oude beoordeling uit de Molenvriend omgeschreven naar letter A-E (van goed tot slecht), zoals in de legenda geschreven. Omdat de kleurschaal op de rechterpagina in grijstinten misschien slecht leesbaar is, geven de getallen de score van de tweede ring stippen van binnen aan.

Wie de berichtgeving in de vorige Molenvrienden gevolgd heeft, weet dat de situatie volgens het biotooprapport van de Molenstichting Noord-Brabant al weer achterhaald is, i.v.m. de bouw van een nieuwe loods aan de noordzijde van de molen.
Als we de biotoop in 2005 (linker pagina) en 2017/2018 (rechter pagina) met elkaar vergelijken,

Hoogtemetingen: 2017
Foto's: 2018

Bron: Windmolenbiotoopinventarisatie Noord-Brabant 2019, Molenstichting Noord-Brabant

N

NW

Gestandaardiseerde sectorscores

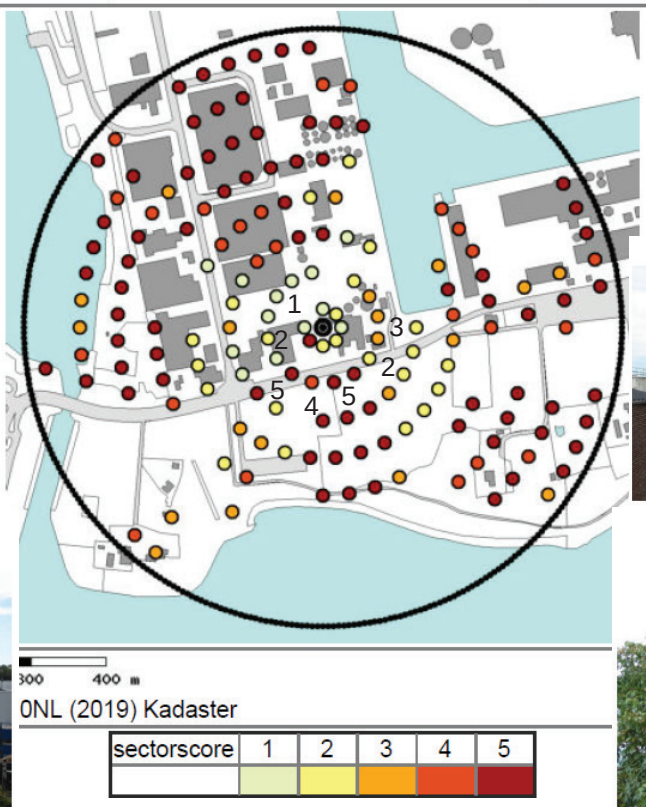

W

O

ZW

ZO

valt natuurlijk op dat de beukenboom op ZW verdwenen is. De bosjes in zuidelijke richting aan de overkant van de straat scoren windhinder 4-5 op de schaal volgens Laméris. Vanwege het perspectief van de foto's is het niet direct goed te vergelijken, maar waarschijnlijk zijn deze bosjes in de loop van de tijd wel hoger geworden.

De grootste recente veranderingen zijn de verdere ontwikkeling van de bedrijven ten westen en noorden van de molen. Op de hoogtemetingen hierboven is al goed te zien dat vanaf zo'n 100-150 meter van de molen er hoge bedrijfsgebouwen staan, inmiddels staat er nieuwbouw nog dichter bij de molen (foto reachts). In 2005 beoordeelde de redactie de windvang als matig, wat overeenstemt met het biotooprapport uit 2017.

redactie Molenvriend

Foto richting N, genomen vanaf de doorgaande weg, met zicht op de nieuwe loods achter de molen. (foto Aart Mul)

Kruidkoek van eenkoorn

In De Molenvriend nr. 110 berichtten we al over de activiteit van de molenaars van de Bovenste Plasmolen, samen met de groep 'Waldboeren' in Nijmegen - Beek en Dal - Groesbeek. Verbouwen, oogsten en op stenen malen van historische granen, zoals eenkoorn en emmer. Deze winter hebben we met het meel al brood gebakken. Mooi en lekker brood.
Zie: wiebaktmee.nl/cms/index.php/2016-01-16-16-57-00/414-waldboeren-eenkoorn-en-emmer-proefbakken

Maar er kan meer met dit meel. We gaan ook door met malen, even op de 'Gerarda', daarna op 'De Reus' en straks weer op 'De Bovenste Plasmolen'. Hierbij het bakresultaat met recept van de kruidkoek, thuis gemaakt van de bloem van de partij eenkoorn gemalen op 'De Reus' d.d. 7-4-2021.
Met recept van: www.projectgezond.nl/kruidkoek-met-rozijnen/

Recept:
- 100 gr dadels met gedroogde ananas (of andere gedroogd vruchten)
- 300 gr bloem
- 8 gr bakpoeder
- 100 gr bruine basterdsuiker
- 10 gr koek- en speculaaskruiden
- 30 gr appelstroop
- 350 ml karnemelk

Bereidingstijd:15 minuten + 1 uur oventijd +1 uur afkoelen

- Verwarm de oven voor op 150 graden.
- Laat de dadels met ananas ongeveer 10 minuten wellen in lauwwarm water.
- Zeef de bloem en meng met de bakpoeder.
- Voeg de bruine basterdsuiker, de koek- en speculaaskruiden en een snuf zout toe. Meng alles goed door elkaar.
- Klop de appelstroop los met de karnemelk.
- Schuif de droge ingrediënten naar de zijkanten, zodat je in het midden de bodem ziet. Giet daar de karnemelk met de appelstroop in.
- Roer met een siliconen spatel tot een samenhangend geheel ontstaat.
- Laat de rozijnen goed uitlekken. Verdeel ze in enkele slagen over het beslag.
- Bekleed een cakevorm met bakpapier. Stort het beslag voor de kruidkoek in de vorm.
- Bak in 50 à 60 minuten gaar. Controleer of de binnenkant goed droog is door met een saté-prikker in de kruidkoek te prikken. Als deze er nagenoeg droog uit komt is de kruidkoek gaar.
- Verwijder de kruidkoek uit de oven en laat ongeveer 30 minuten op een rooster staan. Pak de koek vervolgens in met vershoudfolie en laat volledig afkoelen.

Tip: pak de kruidkoek in met vershoudfolie, zodat 'ie lekker 'sticky' wordt aan de buitenkant. Net als in de winkel.

Voedingswaarde per plak (totaal 14 plakken):
Kcal: 144; Eiwit: 3,4 gram; Koolhydraten: 30,8 gram; Vet: 0,5 gram; Vezels: 1,2 gram

Wordt zeker vervolgd.

Peter Pouwels

Boven: het brood dat we in oktober 2020 bakten, links: de kruidkoek van eenkoorn.

Nieuws molenstichting NB

Vanaf januari van dit jaar zijn de wijzigingen in de samenstelling van de het bestuur van de Molenstichting Noord-Brabant, die eind vorig jaar werden aangekondigd, gerealiseerd. Fons Naterop is teruggetreden als voorzitter. Huidig bestuurslid Jan Pommer heeft als vicevoorzitter vanaf 1 januari 2021 de honneurs waargenomen om de nieuwe voorzitter per 1 januari 2022, Jetty Eugster, in te werken. Zij is oud-burgemeester van Schijndel en oud -waarnemend- burgemeester van Reusel-de Mierden. Mark van Schadewijk (Boekel) is nu in functie als secretaris. De adviesraad is ook weer aangevuld.

Kijk voor meer informatie op:
molenstichtingnoord-brabant.nl
en
molenstichtingnoord-brabant.nl/2021/03/08/nieuwsbrief-2021-1-molenstichting-noord-brabant/

De adviesraad kon door de coronabeperkingen nog niet op locatie samenkomen. Maar inmiddels raken we ook bedreven in het vergaderen via Microsoft-Teams. We blijven zo vergaderen zolang nodig, iedere 1e donderdag van de 3e maand van het kwartaal. Er werd gesproken over: verdere acties voor bespreken van het rapport Windmolenbiotopen met de gemeenten, overleg van Jan Pommer met DHM over de staat van onderhoud van de Brabantse molens, de onderbenutting van het Molenfonds, de behoefte aan weer een 'full-time' molenconsulent, viering van het 50-jarig jubileum van het Gilde van Vrijwillige Molenaars in Brabant, voortgang van het project Watermolenlandschappen binnen de Erfgoed Deal, de zorgelijke ontwikkelingen in Bergen op Zoom, de nieuwe zoekmachine Brabant Cloud voor erfgoedinformatie en de actualisering van de toekomstvisie van de Molenstichting Nood-Brabant. De huidige is van 2017. De leden van de adviesraad is gevraagd om daarvoor voorstellen te doen. Deze zijn april door Gerard Sturkenboom besproken met Jan Pommer. De leden hebben met elkaar actuele ontwikkelingen in hun regio's gedeeld, waaronder ook de effecten van de coronamaatregelen op de motivatie van molenaars en mio's.

Project Watermolenlandschappen in de Erfgoed Deal

WATERMOLENLANDSCHAP INSPIRATIEBRON VOOR ONTWERPATELIER TIJDENS LANDSCHAPSTRIËNNALE (04-05-2021)
Op maandag 26 april 2021 hebben vier ontwerpteams tijdens de Landschapstriënnale 2021 onderzocht hoe het historische watermolenlandschap van de molen van Wolfswinkel benut kan worden voor hedendaagse opgaven zoals klimaatadaptatie, natuurontwikkeling en landschapsversterking. Met de uitkomsten van het atelier geeft het Erfgoeddealproject Watermolenlandschappen een impuls aan partijen die bij de ontwikkeling van het gebied betrokken zijn. Meer informatie op: molenstichtingnoord-brabant.nl/2021/05/07/erfgoed-deal-watermolenlandschappen-nieuwsbrief-1-5-mei-2021/
Een buitengewoon interessante en informatieve presentatie, met veel mooie gebiedskaartjes.Veel creativiteit.

PODCAST 'VERBORGEN IN HET VOLLE ZICHT' GELANCEERD (03-05-2021)
Op 26 april presenteerde 'De Erfgoed Deal' de podcast Watermolenlandschappen. Dat gebeurde tijdens het ontwerpatelier over Wolfswinkel op de Landschapstriënnale 2021. De podcast maakt deel uit van de podcastserie 'Verborgen in het volle zicht' van Simon Heijmans. Luister zelf naar deze interessante presentatie op: erfgoeddeal.podbean.com/e/watermolenlandschap/

Aart Mul
lid adviesraad namens land van Cuijk e.o.

V.l.n.r. Mark van Schadewijk (secretaris), Jan Pommer (voorzitter), Jetty Eugster (vice-voorzitter)

Molens in de regio

Molen Nooitgedacht, Afferden

Na vele jaren met veel plezier op de Nooitgedacht gedraaid te hebben, heeft Harry Kaak besloten om het rustiger aan te doen. Kort na zijn 80ste verjaardag hebben we Harry uitgezwaaid na eerst nog genoten te hebben van een lekker stuk gebak en koffie aangeboden door Harrie en Nelly Beijk.
Ik ben heel blij dat Frans Rademakers heeft aangegeven de plaats van Harry te willen innemen, blijven we gelukkig toch met twee op de molen.
Van de Nooitgedacht verder weinig te melden. Wanneer de restauratie een aanvang gaat nemen is nog niet bekend bij ons. Met het nieuwe seizoen in aantocht hopen we toch weer bezoekers te mogen verwelkomen.

Appie en Frans

"Martinus" molen, Beugen

In deze coronatijd is het natuurlijk rustig op de Martinus in Beugen, we hebben dan ook duidelijke borden buiten staan "i.v.m. Corona geen bezoek"
Maar er zijn toch eigenlijk wel een aantal zaken te melden. Als eerste zijn wij de gastmolen voor een nieuwe MIO, het is Albert Klarenberg. Jullie hebben al een beetje kennis gemaakt met Albert want hij is de auteur van het stuk in de Molenvriend nummer 110 over de molen- of torenvlieg. Albert doet bij ons de eerste kennismaking en gaat dan door John Houben verder opgeleid worden. Mogelijk wordt hiervoor wel de Martinus gebruikt omdat Oeffelt in restauratie is. Ook de Martinus krijgt een opknapbeurt, het gevlucht wordt vervangen. Ook de lange en de korte spruit. Hierover later meer en ook worden er een aantal kruipalen vernieuwd, die hebben we maar vast geschilderd.

Ook in Beugen lijkt het soms wel voorjaar, zeker als we bezoek krijgen van twee ooievaars; ze vonden het niet leuk dat de molen zomaar begon te draaien!!

Harm van Es en Pieter Aarts

Korenmolen Jan van Cuijk

Het is alweer een jaar geleden dat Nederland en de hele wereld getroffen werden door het Covid-19 virus. Een virus dat voor iedereen flinke gevolgen heeft gehad en nu in 2021 nog steeds. Waar vele ondernemingen hard werden getroffen door de maatregelen rondom de inperking van deze pandemie, ging het de molenbedrijven het laatste jaar voor de wind. Wie had ooit gedacht dat de korenmolenaars in den lande, de gaten die in het meel- en bloemschap van de supermarkten vielen, op moesten vullen. Meel werd aldaar even schaars als toiletpapier.
Tijdens de intelligente lock-down vormden zich rijen voor de molenwinkels, die ten gevolge van de regels

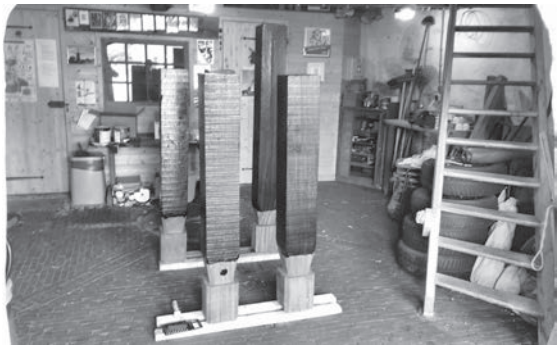

Nieuwe kruipalen van de Martinus in de verf

Pieter Aarts maakt nieuwe zakkentouwtjes

Biotoop Gassel in westelijke richting (na kappen)

Biotoop Gassel in zuidelijke richting

slechts een beperkt aantal klanten toelieten. Mensen moesten veel thuis werken en blijven, en zochten hun heil onder andere in het zelf bakken van brood, koekjes en cake en veel meer. De ambachtelijk molenaar kon de vraag amper aan, maar bleef zijn beste beentje voortzetten.
Zelf bakken werd nog hipper dan het de laatste tijd al was, daarbij versterkt door de nog sterker wordende drang van de consument naar verantwoord eten en drinken. Alle molens pikten hun graantje mee.

Ook bij ons op de molen liep het storm met mensen die graag thuis met hun ingeslagen molenmeel hun eigen brood gingen bakken. De vraag naar molenproducten is afgelopen maanden dan ook enorm gestegen. Ook wij hebben hier gebruik van gemaakt om het assortiment flink uit te breiden. In de molenwinkel zijn nu meer dan 100 verschillende producten verkrijgbaar. Dit houdt wel in dat we buiten het draaien en onderhoud van de molen ook wekelijks druk zijn met het afwegen en verpakken van verschillende producten. Wij kunnen het nog met z'n tweeën verwerken, al is het soms flink aanpoten.

De molen heeft op de zaterdagen vrijwel elke week gedraaid, het aanbod van de wind was dan ook goed de afgelopen maanden. De zeilen hebben we niet veel nodig gehad om de wieken te laten draaien. We hebben afgelopen maanden nog met regelmaat tarwe gemalen.

Met de gemeente Cuijk zijn we aan het bekijken hoe we dit jaar nog het onderhoud aan de molen kunnen oppakken. Ondanks dat de molen in een zeer goede conditie is, kunnen er nog altijd kleine verbeteringen aan gebracht worden. Het is nu maar afwachten hoe op 1 januari 2022 het verder gaat in de nieuwe gemeente Land van Cuijk. Eind vorig jaar zijn de schilders gestopt met de werkzaamheden i.v.m. de naderende vochtige periode, hopelijk komen ze snel weer terug om het werk af te maken. Dan staat de molen er in ieder geval weer netjes bij. Onlangs is de monumentenwacht op bezoek geweest, samen met de Stefan hebben ze de molen bekeken. Wat dan opvalt is dat een inspecteur heel anders naar een molen kijkt dan de molenaar. Hierdoor ontstaan zinvolle discussies waar beide partijen zeker sterker van worden (hopelijk is nu de discussie over de ontbrekende leklatjes voorgoed uitgesproken!)
Tenslotte hopen we vooral dat we over een enkele maanden weer in een normale situatie terecht komen en wensen wij eenieder vooral een hele goede gezondheid toe.

Stefan en Bianca Willems

Achtkante bergmolen "Bergzicht", Gassel

In de vorige Molenvriend heeft Aart Mul een stukje geschreven over de historie van de biotoop van onze molen. Hierin werd duidelijk dat de heidevelden die vroeger de molen omringden, zijn veranderd in bossen waardoor de biotoop is veranderd in een van de slechtste van alle molens van de Molenvrienden Land van Cuijk e.o.
Toeval of niet, onlangs is het gebied ten westen en zuidwesten van de molen gekapt zodat we vanaf de belt weer ongeveer 100 meter van ons af kunnen kijken. De biotoop is daardoor van beroerd, veranderd in duidelijk minder beroerd (zie foto). We denken dat het niet-aflatende "lobbywerk" van de familie Van Haren hieraan ook een bijdrage heeft geleverd.
Toen Gassel nog tot de gemeente Beers behoorde, was er een mondelinge afspraak dat de gemeente om de zes à zeven jaar het bos kapte. Nadat Gassel opging in de gemeente Grave kostte het steeds meer moeite om de gemeente te houden aan deze afspraak. Binnenkort gaat Grave op in de gemeente Land van Cuijk. Wat dat gaat betekenen voor onze biotoop weten we

natuurlijk niet maar enige bezorgdheid lijkt ons wel op zijn plaats. De komende zes à zeven jaar kunnen we weer vooruit bij westen of zuidwestenwind. Nu de zuid - en zuidoostzijde nog (zie foto).
Jos van der Heyden, Jan Kamphuis, Piet Verbiesen

Ronde stenen bergmolen "De Reus", Gennep

Sinds begin maart heeft molen De Reus weer regelmatig gedraaid op woensdagen, helaas nog zonder publiek. De molen moest wel even rustig op gang komen, na zo'n lange stilstand. De problemen met ratten en graanklanders die we eind vorig jaar even hadden, zijn opgelost. De hele molen is grondig gereinigd, zodat er weer gemalen kan worden. We hebben een partij eenkoorn van de voorraad op de Bovenste Plasmolen naar De Reus gebracht, om daar regelmatig een deel van te malen, bij voldoende wind. Het meel bleek ook geschikt om er een heerlijke kruidkoek van te bakken. Zie elders in dit nummer. In het project Waldboeren zal de komende tijd alleen spelt verbouwd gaan worden, in verband met economische afwegingen. Op zaterdag 20 februari vierde onze collega molenaar Harry Kaak zijn 80e verjaardag. Harry had al enige tijd geleden aangekondigd dat hij na zijn 80 verjaardag alleen op de Gerarda molen in Heijen wil blijven draaien. Vanaf 1996 draaide Harry al op De Reus, en ook nog op de Nooit Gedacht in Afferden (zie ook daar). De Molenstichting Gennep heeft hem op feestelijke wijze gefeliciteerd en bedankt voor alles wat hij in 25 die jaar heeft gedaan voor de molens (zie elders in dit nummer). Het is wel even wennen, zonder hem. Harry blijft natuurlijk van harte welkom als gast op De Reus.
Peter, Coby, Jan, Jan

Zeskante Bergmolen, "Mariamolen", Haps

Geen informatie ontvangen.

Achtkante bergmolen "Gerarda" te Heijen

Begin dit jaar waren we emmer aan het malen met Peter Pouwels voor de stichting Waldboeren, toen we een geluid hoorden van het waterbord op de Gerarda molen. Het bleek dat het waterbord opgekruld was, omdat de hoeken van de askop tegen het waterbord schuurden. Dat wisten we natuurlijk al lang, maar zolang het goed gaat, is er niets aan de hand.... Beijk heeft het gerepareerd en de as naar voren getempeld. Samen met Harry Arts en Arnold Roelofs, maar namens het gehele bestuur van de Molenstichting Gennep, hebben we op zaterdag 20 februari feestelijk de 80e verjaardag van Harry Kaak gevierd. Op het veld vóór de molen.
Harry blijft als molenaar actief op de Gerarda (zie artikel Harry Kaak 80 jaar, elders in dit nummer).
Harry Kaak en Frans Rademakers

Schade aan het waterbord van de Gerardamolen

Stenen grondzeiler "Joannusmolen", Heumen

Nico en Wilma van den Broek draaien regelmatig ook met hun mio's op de Joannusmolen. Zie De Molenvriend nr. 110 voor meer info en foto's.

Achtkant stellingmolen te Linden-Katwijk

De buitenkant van de nieuwe distributiehal pal achter de molen is klaar. Het is een groot windscherm geworden van 14 meter hoog op het noordwesten. Het grote gazon voor de molen is omgebouwd tot een parkeerterrein voor 68 auto's. Eind december zijn de bewoners van het woonhuis onder de molen verhuisd naar een andere woning en staat het woonhuis tijdelijk leeg. De laatste tijd trilde de molen te veel bij het draaien. Na wat speurwerk kwamen we er achter wat de oorzaak was van dat trillen. Een aantal kammen van het bovenwiel raakte aan de metalen opsluitring van het kroonwiel op de koningspil. We hebben in de ijzerbalk achter de tapneuten van de koningsspil een plankje van 1 cm geplaatst waardoor de kammen van het bovenwiel minder diep in het werk komen te staan. De molen draait weer soepel zonder te trillen. Het open stuk in het bos tegenover de molen dreigde dicht te groeien met zaailingen van de omringende bomen. Om het dichtgroeien te voorkomen zijn we drie middagen ijverig bezig geweest met bijlen en zagen. Nu zijn we verzekerd van een redelijk vrije wind uit het zuiden. Het is voorjaar, dus de kauwen zijn weer begonnen met het bouwen van hun nesten tussen de binnenkant van de kuip en de rollenwagen. Wij zullen twee

Nieuwe loods bij de Lindense molen, met parkeerterrein in aanbouw

maanden bezig zijn deze nesten weer af te breken. In de Molenvriend nr. 110 meldde molen De Reus dat er graankalander in het graan zat. In het ene zakje graan dat wij op de molen hebben voor demonstraties op het elektrische maalstoeltje zat ook graankalander. Dus dat zakje graan vond zijn eindbestemming in de groene afvalbak.

Peter Simons en Rob Snel

Stenen bergmolen "De Korenbloem", Mill

Deze periode geen bijzonderheden.

Peter Simons en Ramon Ligthart

Standerdmolen "Maasmolen", Nederasselt

In maart heeft de molen weer een aantal keren gedraaid, zonder publiek. Begin maart kregen we bezoek van initiatiefnemer Joop Vette, die nieuws had betreffende het ECO-dorp. Hij vertelde ons (Piet en mij) dat hij, in gesprek met de gemeente Heumen, positieve berichten heeft gekregen betreffende de realisatie van een ECO-dorp in Nederasselt. Hij vertelde dat er op dit moment nog niets bekend is over het hoe en wat, maar dat er al wel zou zijn besloten de molen niet te verplaatsen, maar deel uit te laten maken van het ECO-dorp. De toekomstige bewoners zouden de mogelijkheid krijgen om op stukjes land hun groente en fruit te verbouwen. Mogelijk zou Peter Coppes een onderkomen bij de molen realiseren, waar producten van de molen verkocht kunnen worden, een kopje koffie geschonken en een educatief centrum kan worden ontwikkeld. Hoe wanneer en waar het een en ander gerealiseerd wordt is nog niet duidelijk. Er zou tijdens verschillende bijeenkomsten in het gemeenschapshuis, een voorlopige sfeerschets geintroduceerd zijn. Over hoeveel woningen en natuur en tuinen het gaat is nog niet duidelijk. Kort daarna hebben we ook schriftelijke informatie gekregen van de openbare besluiten die de gemeente Heumen heeft

De Maasmolen te Nederasselt

vastgesteld m.b.t. het onderwerp "Ecowijk Nederasselt" zaaknummer 60618. Deze zijn:

1. Kennisnemen van de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek Ecowijk Nederasselt.
2. In principe medewerking te verlenen aan het ontwikkelen van de Ecowijk Nederasselt.
3. In principe bereid te zijn de gemeentelijke gronden die nodig zijn ten behoeve van de ontwikkeling van de Ecowijk te verkopen, onder de voor de gemeente meest gunstige voorwaarden (daarbij het risico en de kosten die samenhangen met het bouwrijp maken).
4. Bereid te zijn hiervoor een bestemmingsplan in procedure te nemen.

Verder is het nu zaak voor ons om het bestemmingsplan in te zien. De architect heeft ons eerder een plan laten zien hoe de bebouwing eruit zou kunnen komen te zien, maar er is niet nog helemaal niet gesproken over hoe het Ecodorp en de Maasmolen in harmonie samen kunnen leven. Er wordt een dorp gebouwd terwijl de molen op zijn plaats blijft en niet verhoogd of verplaatst wordt. Het zal niet zo lang meer duren dat wij weer met Lydia Termorshuizen van de gemeente Heumen om tafel gaan zitten, hoop ik. Zie ook: www.ecowijknederasselt.nl

Tot zover deze informatie over het ECO-dorp. Ook belangrijk is dat we met het molenteam weer eens kunnen vergaderen en van gedachten kunnen wisse-

Bij de Vooruitgang is de restauratie begonnen

len. Hoe staan de zaken met de drie molens? Worden ze nog verkocht of moet er iets anders gebeuren?

Rob Snel, Piet Verbiesen

Bergmolen "De Vooruitgang", Oeffelt

Op molen "de Vooruitgang" in Oeffelt zijn in opleiding: Aart Mul (Boxmeer), Pieter de Haan (Cuijk) en Albert Klarenberg (Boxmeer). Aart en Pieter zullen het examen doen in juni 2021. De molen is gesloten wegens restauratie. Voor opleiding en examentraining kunnen we terecht op de Martinusmolen in Beugen.

Een projectplan voor de restauratie is opgesteld in combinatie met alle punten die verbetering behoeven. Zie daarvoor een uitgebreide beschrijving, elders in dit nummer. Het projectplan is goed bevonden voor subsidie van de provincie Noord-Brabant. Dus we kunnen verder.
Bij de restauratie gaat de gemeente de roeden vervangen en de historische fokwieken komen terug naar Oeffelt. Daarmee wordt de molen teruggebracht naar de situatie, waarin hij op het laatst als windmolen gefunctioneerd heeft.
Uitvoering is al gestart. De afronding wordt verwacht in juni 2022. Meer info verder in deze uitgave.

John Houben, Theo van Bergen, Sonja Middelink

De Korenbloem te Oploo

Op dit moment, half april 2021, wachten we op de voortzetting van de algehele schilderbeurt. Wegens de bar slechte weersomstandigheden zijn de werkzaamheden in november vorig jaar gestopt. Alvorens de timmerman van de schilder met zijn werk door kan gaan, moet er nog wat serieus onderhoudswerk worden gedaan. Eén van de hoekstijlen moet worden uitgestukt. Aan de onderzijde bij de staart moet rond het windkoppel het nodige hout worden vervangen.

Vorig jaar, met de biotooprapportage in de hand, hebben we aandacht gevraagd voor de drie grote eiken, waarbij de molen nagenoeg in de schaduw staat van deze geweldige bomen. Helaas is hierover niets meer vernomen.
Het speeltuintje in de buurt van de molen heeft mooie nieuwe houten toestellen gekregen. Dit zorgt voor een grote toeloop van speelgrage koters. Maar goed dat we nu ons nieuwe hek hebben want we zouden niet gerust zijn met al die rondhuppelende belangstelling als we voor afzetting alleen nog maar die zielige struikjes hadden gehad.

Ons oude hennep gaffeltouw viel langzaam uit elkaar van pure ouderdom. Sabine is bezig een nieuw touw te leggen, ditmaal uitgevoerd in Hempex. Met behulp van een zogenaamde 'lange splits' wordt het touw nagenoeg onzichtbaar aan elkaar gemaakt.

De meeste machines voor het pellen en schonen van de spelt zijn naar de nieuwe schuur verhuisd. Het aanleggen van de elektriciteit was nog een hele klus. Een goede kennis heeft er en sport van gemaakt om zónder iets nieuws aan te schaffen de installatie voor elkaar te krijgen. De eigen productie heeft dus een tijdje stilgelegen.
In verband met het virus kan Sabine voorlopig niet pendelen zonder geldige negatieve coronatest. Zo'n test is maar 72 uur geldig en moet zelf betaald worden, dus wachten we op spoedige intrekking van deze maatregel. Tot het zover is probeert ze het mogelijke te regelen om toch te kunnen komen. Het is sowieso voor iedereen te hopen dat de omstandigheden dusdanig gunstig gaan verlopen dat we meer vrijheid kunnen krijgen.
Van enige coronarestrictie trekken de kauwen zich niks aan. Onvermoeid komen ze dagelijks met takkenbossen aanvliegen in hun nutteloze pogingen een nestplaatsje bij de lui-as te maken. We zien er naar uit om weer bezoekers te mogen ontvangen in onze mooie molens.
Sabine heeft een houtsnede van een zgn. "Kleiekotzer" laten maken. Een onderdeel van een buil. Die komt binnenkort in de molen te hangen. Elders in dit nummer meer informatie over dit historische ornament in Duitse en Oostenrijkse korenmolens.

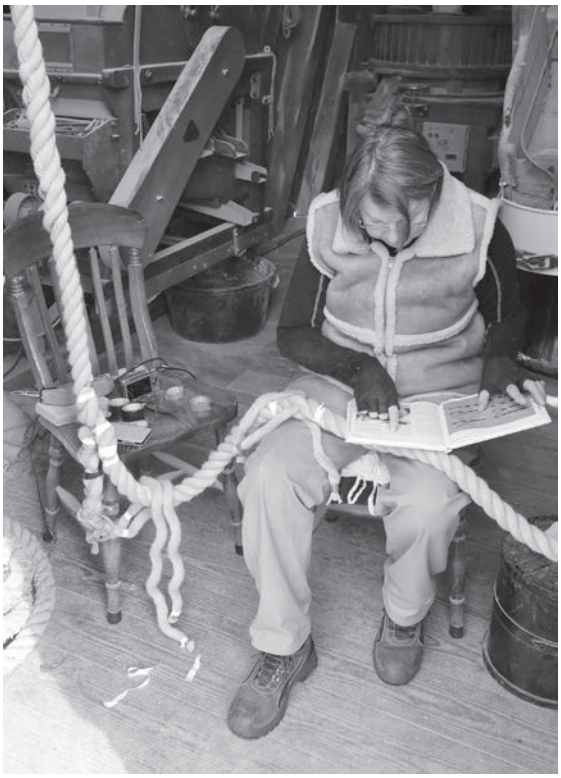

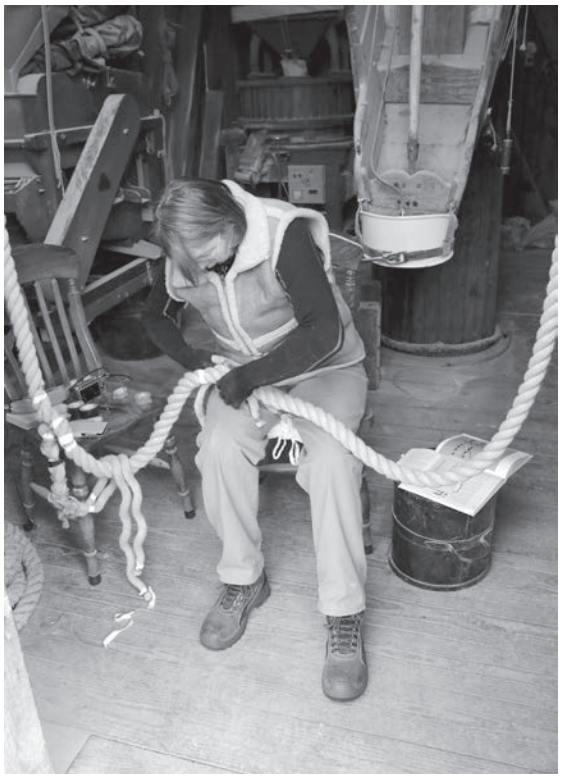

Sabine Hillebrecht maakt een lange splits om de versleten gaffelreep van de Korenbloem in Oploo te vervangen.

mei 2021

De watermolen, Oploo

De knotwilgen langs de Molenbeek zijn eindelijk geknot. Jammer dat er niet eerder was geknot voordat het de maaibeurt van de beek was. Nu had de kraan veel hinder van de fors uitgelopen takken. Tot nu toe heeft het goed geregend, een zegen voor de molen. Die kan weer volop draaien. Het is te hopen dat het voorjaar en de zomer niet zo droog zijn als de voorgaande jaren toen de beek zelfs droogviel, en het einde betekende van veel waterleven.

In één dakstijl is een *vaccin* ingespoten tegen actieve bonte knaagkever. We zullen goed in de gaten houden of zich nieuwe sporen aandienen. De interne verbouwing van het huisdeel, het gedeelte van het schuttersgilde, schiet nog niet op. Dit heeft alles te maken met de formele weg die dit plan heeft te gaan. Binnenkort komt een specialistisch voegbedrijf kijken naar de conditie van het muurwerk onder de waterlijn. We weten dat het metselwerk hier slecht is. Als bij een grote onderhoudsbeurt het rad gedemonteerd wordt, dan is er de ruimte om gelijk gedegen onderhoud aan het muurwerk te doen. De beek wordt dan ter plaatse drooggezet.

Op stapel staat ook het plan "Molenbeek". Dit plan betreft voornamelijk de infrastructurele kant van de Vloetweg en Grotestraat. Maar, er komt een gescheiden regenwaterafvoer en het regenwater zal in de Molenbeek afwateren. Verder wordt ter hoogte van de brug over de Vloetweg een gedeelte van de overkluisde beek weer zichtbaar gemaakt, een stuk van plusminus 75 meter zodat het optisch weer meer op een molenbeek gaat lijken.

Met groeten uit Oploo, Sabine, Jan en Theo

Standerdmolen "Zeldenrust" Overasselt

Op zondag 14 maart jl. werden wij, de molenaars van de Zeldenrust, verrast met de 'Overasselts Promotion Trofee'. Deze trofee wordt uitgereikt aan mensen en instanties die, op niet-commerciële basis, een positieve bijdrage leveren aan activiteiten in Overasselt. De bewoners van Overasselt hebben het zeer gewaardeerd dat, ondanks coronatijd, de molen met grote regelmaat gedraaid heeft. Tevens heeft men het fijn gevonden dat er altijd een praatje over de heg gemaakt kon worden. Voor ons waren dit de BOA'S (bezoek op afstand).
De uitreiking, welke normaal op koningsdag plaats vindt, was nu bij de molen en met een klein gezelschap. Tijdens het nuttigen van een hapje en een drankje werden we toegesproken door de "burgemeester" van Overasselt.
De Zeldenrust draait zoals gebruikelijk regelmatig zijn rondjes. De maalstenen zijn in orde gemaakt zodat we, bij voldoende wind, weer kunnen gaan malen.

Molenaars van de Zeldenrust te Overasselt

Watermolen "De Bovenste Plasmolen", Plasmolen

In Nr. 110 vermeldden wij dat het bij herstel van de dijk van de opgelegde beek een gedeelte te laag is gemaakt, waardoor de beek niet tot het gewenste niveau kan worden gevuld zonder opnieuw schade op te lopen. De toegezegde aanpassing kon nog niet worden uitgevoerd. Inmiddels is de nieuwe klei in de dijk verder ingeklonken en op de schuine wanden van de beek ook over de plasticfolie naar beneden gezakt. Opnieuw dus een omvangrijk karwei. De aannemer heeft inmiddels toegezegd om zodra de weers- en grondomstandigheden dat toelaten, het

Uitreiking van de "Overasselts Promotion Trofee" bij de Zeldenrust

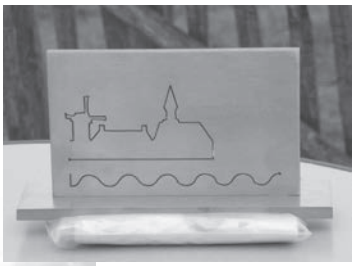

Problemen bij de waterloop van de Bovenste Plasmolen: een boomstam in de opgeleide beek en verzakking van de kleibedekking.

werk te gaan uitvoeren. Ongenode gasten hebben een forse moot van een omgevallen boom in de bedding van de beek gerold. Te zwaar om er met handkracht uit te verwijderen. Rond de schuif in het stuwtje van de toevoer voor het middenslag loopt inmiddels zoveel water door omloop en onderloop, dat door wegspoelen van zand daar ook verdere schade kan ontstaan. Voorlopig proberen we de stroom langs de schuif zoveel mogelijk te beperken. De vleugels van dit stuwtje zullen breder en dieper gemaakt moeten worden. Weer een heel karwei.
Onze hoop was dat we op Nationale Molendag, 9 mei weer op waterkracht zouden kunnen gaan draaien. We gaan nu deze eerste dag van het seizoen 2021 gebruiken om de opgelegde beek gecontroleerd op niveau te brengen en dan de te lage delen met foto's vast te leggen, ten behoeve van de komende werkzaamheden.

Peter, Theo, Karel

"Luctor et Emergo", Rijkevoort

Over de afgelopen maanden geen bijzonderheden te melden. Nog steeds geen bezoek op de molen.
Helaas moest ook de regionale Molendag Land van Cuijk, 2021, worden afgelast, waarbij ook de "Luctor et Emergo" open zou zijn. We hadden de bezoekers dan ook graag iets verteld over de opmerkelijke luikjes voor enkele kastjes in de muur, op de steenzolder. Nu geven we die informatie maar in een beschrijving, elders in dit nummer. Natuurlijk kijken ook wij uit naar het moment dat we bezoekers weer in onze molen die uitleg kunnen geven, evenals over diverse andere opmerkelijke details in deze molen.

Mari, Petro en Paul

Stenen bergmolen "De Heimolen", St. Hubert

Onze molen heeft weer gedraaid op veel zaterdagmiddagen, helaas nog zonder publiek. Ook de Heimolen zou open zijn op de Regionale Molendag 2021, op 2e paasdag. Dan hadden we bezoekers o.a. uitleg willen geven over de geschiedenis van de antieke groene hamermolen in de invaart, onder de trap.
Waarschijnlijk is deze hamermolen in de jaren '50 daar geplaatst, toen dit type elektrisch aangedreven molens beschikbaar kwam voor de dorpsmolenaar, en ook de vraag naar veevoeders sterk toenam. Eigenlijk een heel interessante fase in de ontwikkeling van vele dorpsmolens, in die naoorlogse jaren, toen ook de concurrentie met de mengvoerindustrie toenam.
Zie het artikeltje daarover elders in dit nummer.

Walter Cornelissen, Aart Mul

Bergmolen "Rust na Arbeid", Ven-Zelderheide

Met de molenaar en de molen is alles gelukkig in orde. Alleen moet de as wat omhoog en iets naar voren. Het Molenfeest hebben we helaas weer moeten uitstellen. Nu hopen we op juni 2022. Dit jaar is er in Ven-Zelderheide wel weer 'Ven's creatieve rondje' op 18 juli, dat ook langs de molen loopt. Voor meer

Oud-eigenaar van de molen Ven-Zelderheide Geert Jacobs

Tegels in de hal van de molenwoning onder de Rust na Arbeid

info: www.ven-zelderheide.nl/images/Dorpsraad/dorpsommetje_2020.pdf

We kregen het bericht dat begin april Geert Jacobs is overleden (90+), eigenaar en bewoner van de 'Rust na Arbeid' van 1970 tot 1977. Volgens velen de nestor van het Noord-Limburgse pottenbakkerswezen. Hij woonde en werkte daarna in Potterie 'De Jacobsladder' in Milsbeek. Enkele jaren geleden was hij nog weer eens op de molen. Een markante persoonlijkheid, een creatief kunstenaar, een bijzonder mens met een warm hart.
Zie ook: https://gennep.news/nieuws/milsbeek/pottenbakker-geert-jacobs-overleden/
Bij de foto: helaas alleen de restanten van een mooie afbeelding gemaakt van keramische tegels (voor Geert gemaakt door zijn broer?) bij mij in de hal.

Ludger Pauls

Standerdmolen "De Hamse Molen" te Wanroij

De Hamse molen staat er na zijn schilderbeurt weer tiptop bij. We laten hem wel bijna iedere zaterdag draaien, soms ook op andere dagen. Onze molen had op 2e paasdag ook open moeten zijn voor bezoekers, maar dat kon helaas niet doorgaan. De werkzaamheden aan de kast en de zetel hebben we nog tegoed. Hans Titulaer is bezig met het maken van een nieuw koppel voor de voormolen.

In april vierde Jan Selten zijn 40-jarig jubileum als molenaar op deze molen. Daarom hebben we de molen in de vreugde gezet, met opgerolde zeilen door de hekkens gevlochten (zie foto's).
We wensen Jan nog vele plezierige jaren toe, op zijn Hamse Molen. Jan heeft zelf zijn ervaringen met deze molen op papier gezet. Zie zijn interessante artikeltje daarover in dit nummer. Eigenlijk gaat de relatie tussen Jan en deze molen (en zijn voorganger op de vroegere locatie) al terug tot zeker 1965. Als kind speelde hij toen in de toen totaal vervallen molen.

De mulders, Jan, Jos en Martijn

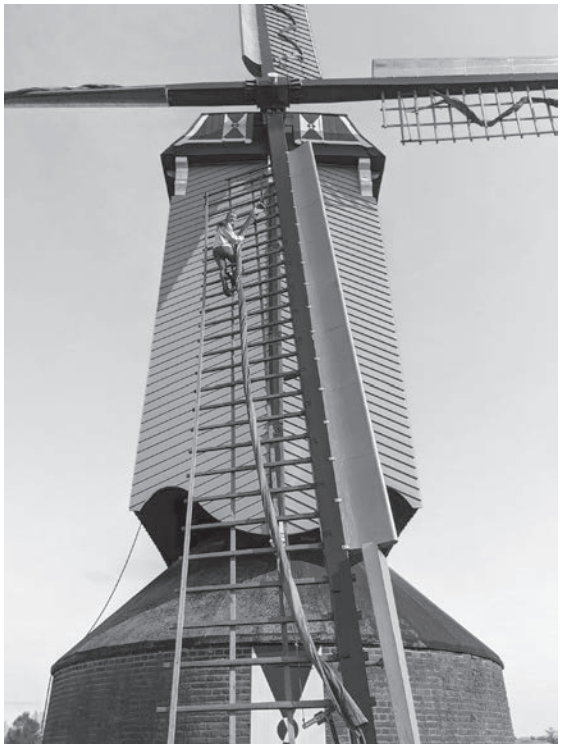

Nouria Verberk vlecht de zeilen voor het 40-jarig jubileum van Jan Selten als molenaar

www.boladviseurs.nl

bol

- Accountancy
- Fiscaal
- Juridisch
- Corporate Finance
- Internationaal
- HRM

BEIJK

molenmakers
boutrestaurateurs

Beijk Molenbouw BV
Rimpelt 15a, 5851 EK AFFERDEN
tel. 0485-531910, fax 0485-532305
www.beijk.biz

MOLENSTEENMAKERIJ

HANS TITULAER

voorheen
HEINRICH VAN HEES

Alle soorten molenstenen, scherpdienst, afstellen,
maaltechnisch advies.
Onderhoud aan oliestenen en pelstenen.
Restauratie van stenen en maalstoelen.
Kweernen, wrijfstenen, demo-steentjes.
Kneus- en scherphamers.

www.molenstenen.nl

Werkplaats: Eendenpoelseweg 6a, 6581 AB Malden, Nederland
Tel.: 0031 (0)24 696 36 54 / 0031 (0)6 53 66 76 86
E-mail: molensteenmakerij@planet.nl

Powered by HAVENS Since 1845

Voor ieder dier het juiste voer!
www.havens.nl

Meer informatie?
Tel.: (0478) 638 238
info@havens.nl